

Sofie Muller, sacrale kunst herbekeken

Het blijft een merkwaardig beeld, de *Christus-Johannes-Gruppe* van Meister Heinrich von Konstanz uit 1300. Christus en zijn lievelingsapostel in een innige houding zij aan zij. Johannes, met zijn hoofd op de borst van Jezus, laat zijn hand in die van Jezus rusten. Het beeld had ook een functie: het diende om aan te tonen dat gelovigen een rechtstreekse band konden hebben met God, in een tijd waar de clerus nog almachtig was.

Het straalt zoveel positieve emotie uit: tederheid, vertrouwen, overgave.

Tegelijk heeft de houding van Johannes iets onnatuurlijks. De voorovergebogen schouder en de vreemde hoek van de arm om zijn hand in die van Jezus te leggen, het oogt pijnlijk. Het is zeker niet lang vol te houden. In de talrijke versies van het beeld lijkt het soms of Johannes iets voor Jezus zit en het hoofd wat minder diep tot diens borst laat zakken, waardoor de houding minder pijnlijk is, al bestaan er evenveel versies met dezelfde pijnlijke houding.

Het was vast niet de bedoeling van de maker van het beeld, maar de houding kan aan het denken zetten. Is het oncomfortabel om zich onvoorwaardelijk aan iemand over te geven? Onnatuurlijk misschien? Leidt het vertrouwen dat men aan een ander schenkt niet onontkomelijk tot een pijnlijke, onhoudbare toestand?

Voor de hedendaagse kijker schuilt er alleszins een dualiteit in het beeld.

Niet verbazend dat kunstenaar Sofie Muller geïntrigeerd raakte door het beeld, en het als uit-

gangspunt nam voor haar recente werk. Haar werk is allerminst gespeend van dualiteit. Al werkt dit effect bij Sofie misschien omgekeerd: hier vallen je eerst de oneffenheden op, de mankementen, alvorens er de naakte emotie in terug te vinden.

Hoewel ze ruw en gehavend ogen, straalt uit de beelden van Sofie Muller een enorme genegenheid. Je ziet het aan de manier waarop ze naar haar werken kijkt, hoe ze haar beelden aanraakt wanneer ze over hen spreekt, hoe ze afscheid van hen neemt wanneer ze weggevoerd worden voor een tentoonstelling. Het zijn lang geen afstandelijke beelden die los staan van haar persoon, het zijn beelden van vlees en bloed. Háár vlees en bloed.

Zo ook met haar versie van de *Christus-Johannes-Gruppe*. Twee hoofden, pijnlijk maar innig, onlosmakelijk op elkaar gespeld. Het albast onthult wonden, onder meer op de plek waar beide hoofden elkaar raken. Kerft de relatie tot anderen onvermijdelijk wonden in de ziel? Of openbaart dit contact juist de wonden die er reeds in huisden? Het beeld straalt nochtans zachtheid uit. Berusting misschien. Door het materiaal dat ze gebruikt komen onvolmaaktheden op natuurlijke wijze tevoorschijn. De kunstenaar kan deze niet wegwerken, noch verbergen. Ze kan de wonden ontbloten, maar niet helen. Ze staat daarom niet machteloos: het erbarmen voor het leed van haar beelden dient hen tot balsem, verzachting van het diepere, misschien universele lijden.

Sacrale kunst, op een heel eigen manier.

“Hoewel ze ruw en gehavend ogen, straalt uit de beelden van Sofie Muller een enorme genegenheid. Je ziet het aan de manier waarop ze naar haar werken kijkt, hoe ze haar beelden aanraakt wanneer ze over hen spreekt, hoe ze afscheid van hen neemt wanneer ze weggevoerd worden voor een tentoonstelling.”

